

Praten over gedichten

Praten over boeken is een sterke manier om de leesmotivatie te vergroten. Wist je dat dit ook heel goed met gedichten kan? Wat levert praten over gedichten op? Hoe zorg je ervoor dat dit geen overhoring over het gedicht wordt, maar het uitwisselen van leeservaringen?

Praten over wat je hebt gelezen, bevordert het leesplezier en de leesmotivatie. Bij het onderwerp 'praten over boeken en gedichten' zul je waarschijnlijk direct aan de bekende Britse schrijver en leesbevorderaar Aidan Chambers denken. Praten over wat je hebt gelezen, vindt Chambers (2012) wezenlijk, 'omdat we pas echt weten wat we denken als we het onszelf horen zeggen'. Leerlingen zullen aandachtiger en kritischer gaan lezen en zullen leren om hun gedachten, gevoelens en ervaringen tijdens en na het lezen onder woorden te brengen. Bovendien zullen ze leren om beter naar elkaar te luisteren. Ze horen hoe andere leerlingen ervaren wat zij hebben gelezen en hoe zij dit onder woorden brengen.

GEDICHTEN INZETTEN

Denk bij het praten over wat leerlingen hebben gelezen ook eens aan een gedicht. Gedichten kunnen nog meer worden ingezet in het basisonderwijs. Want gedichten kunnen niet alleen leuk, mooi of ontroerend zijn, maar ze zijn ook van grote invloed op de taalontwikkeling, het ontwikkelen van taalgevoel en het vergroten van de woordenschat van leerlingen. Bovendien helpen gedichten om het talige geheugen op te bouwen en leveren een bijdrage aan het klankbewustzijn. Door regelmatig aandacht te besteden aan gedichten komen de leerlingen met verschillende soorten poëzie in aanraking en wordt hun literaire kennis vergroot. Gedichten kunnen herkenning geven. Ze helpen kinderen om

woorden te geven aan emotie, en kunnen troost bieden, het inlevingsvermogen en de fantasie vergroten. Maar gedichten kunnen vooral ook voor veel (lees)plezier zorgen.

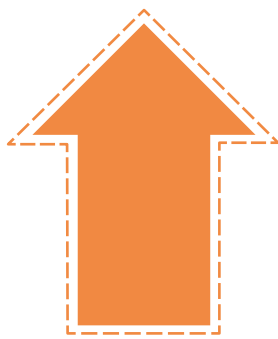
POËZIE ALS VITAMINEPIL

Walta (2014) stelt zelfs dat poëzie een vitaminepil kan zijn in het taal- en leesonderwijs.

Gedichten zijn vaak compact, roepen veel gedachten op en brengen leerlingen op een speelse manier in aanraking met de rijkdom van taal. Walta stelt dat er zowel herkenning als verrassing voor kinderen in gedichten zit. Ze geven inzicht in tekst en taal, voeden de leesbeleving en versterken de leesteknik.

Lees verder op pagina 28

Emotie aangeven bij een gedicht voor groep 3 en 4,
gebaseerd op een idee van Faber (Ros et al., 2021).

Blij	Boos
Verdrietig	Bang

Vragen om in gesprek te gaan na het lezen van een gedicht in groep 3 tot en met 5.
Gebaseerd op de basisvragen en algemene vragen van Chambers (2012) in Leespraat.

Wat vind je het mooiste woord van het gedicht?

Zou je het gedicht nog eens willen lezen?

Zou je het gedicht aan iemand voor willen lezen? Aan wie?

Wat vind je het gekste woord van het gedicht?

Wat vind je het leukste of mooiste stukje van het gedicht?

Staan er woorden in het gedicht die je lelijk vindt?

Vragen om in gesprek te gaan na het lezen van een gedicht in groep 6 tot en met 8.
Gebaseerd op de basisvragen en algemene vragen van Chambers (2012) in *Leespraat*.

Wat vind je het mooiste woord van het gedicht?

Wat is het gekste woord van het gedicht?

Waren er dingen die je niet vond kloppen in het gedicht?

Wat is het vreemdste woord van het gedicht?

Zou je anderen aanraden om het gedicht te lezen?

Wat is het verdrietigste woord van het gedicht?

Ben je door het gedicht je eigen ervaringen met andere ogen gaan bekijken?

Hoe voel je je als je het gedicht leest?

Ken je mensen die het gedicht mooi of leuk zouden vinden?

Welk woord zou jij willen veranderen in het gedicht?

Zou je het gedicht nog eens willen lezen?

Zou je het gedicht aan iemand voor willen lezen?

Wil je nog iets van deze dichter lezen?

Wat is je opgevallen aan het gedicht?

Staan er woorden in het gedicht die je lelijk vindt?

Wat was er moeilijk of onduidelijk aan het gedicht?

Als de dichter je zou vragen wat er anders of beter zou kunnen, wat zou je dan zeggen?

Na een tweede keer lezen van het gedicht.

Is je nu iets opgevallen dat je de vorige keer niet had gezien?

Vond je het gedicht nu mooier, saaier of interessanter?

Na het praten over het gedicht.

Heeft iemand iets gezegd waardoor je anders over het gedicht bent gaan denken?

Vond je het gedicht nu mooier, saaier of interessanter?

Geef emoties aan bij gedichten met emotiekaartjes en praat er dan over

FOTO: TOM VAN LIMPT

Vervolg van pagina 25

Lees daarom het liefst dagelijks een gedicht voor, laat leerlingen zelf gedichten lezen (dit kan al in groep 3!) én spoor leerlingen aan om met elkaar en met jou als leerkracht in gesprek te gaan over hun gevoelens en gedachten bij wat ze hebben gelezen. Wees je ervan bewust dat je in gesprek gaat over de persoonlijke beleving van de leerlingen en stel niet te veel kennisvragen. Zo wordt het geen overhoring over de inhoud, maar een gesprek over de beleving.

Voordat je met leerlingen over een gedicht in gesprek gaat, lees je het gedicht eerst één of twee keer voor. Voordragen kan natuurlijk ook. Kies een gedicht dat past bij de tijd van het jaar, een thema in de klas of kies een gedicht dat je passend vindt voor jouw groep. Je kunt er eventueel voor kiezen om de leerlingen het gedicht mee te laten lezen op het digibord.

BASISEMOTIES OPROEPEN

Voor jonge leerlingen is het eerste doel dat ze bij een gedicht aan kunnen geven welke basisemotie dit bij hen oproept. Aangeven welke

emotie een gedicht bij je oproept, kan kwetsbaar of lastig zijn. Laat leerlingen dit daarom eerst voor zichzelf aangeven op een emotiewijzer (zie kopieerblad 1 op p. 26). Hierbij draaien ze de pijl naar de emotie die zij voelen na het horen van het gedicht. Daarna kunnen ze dit in tweetallen bespreken terwijl de leerkracht rondloopt en tot slot kun je hier klassikaal over in gesprek gaan. Print het kaartje met de vier basisemoties voor alle leerlingen op stevig karton en lamineer deze eventueel zodat je het vaker kunt gebruiken. Maak de pijl in het midden vast met een punaise.

VRAGENKAARTJES INZETTEN

Als leerlingen gewend zijn om de emotie bij een gedicht te benoemen, kun je de vragenkaartjes op diverse manieren inzetten om met leerlingen over een gelezen gedicht in gesprek te gaan. Bij oudere leerlingen kan dit al direct. Je kunt de kaartjes van kopieerblad 1 en 2 (pp. 26-27) gebruiken als leidraad om met je groep over het gedicht in gesprek te gaan.

De tweede mogelijkheid is om groepjes van ongeveer vier á vijf leerlingen te vormen. Het is aan te

raden om dit pas te doen nadat de leerlingen onder de begeleiding van jou als leerkracht meerdere malen over een gedicht in gesprek zijn gegaan. Ze hebben dan een voorbeeld gezien van hoe ze een gesprek over een gedicht kunnen voeren, hoe ze vragen kunnen beantwoorden en hoe ze op elkaar kunnen reageren.

Je laat de leerlingen in het groepje met elkaar een gedicht lezen en laat ze er vervolgens aan de hand van de kaartjes over in gesprek gaan. Laat de leerlingen in het groepje om de beurt een kaartje pakken en de vraag beantwoorden. Loop als leerkracht rond om de gesprekken te begeleiden. Je kunt dan doorvragen, de inbreng van de leerlingen op elkaar betrekken en samenvatten wat er door de leerlingen wordt gezegd.

IN GESPREK GAAN

Als laatste mogelijkheid kun je er ook voor kiezen om alle leerlingen zelf een verschillend gedicht te laten lezen. Het kan helpen om alvast een voorselectie te maken van een aantal gedichten welke aansluiten bij de interesses en het niveau van de leerlingen en laat ze daaruit een gedicht kiezen. Vervolgens kun je de leerlingen in groepjes van drie met elkaar aan de hand van de vragen over de verschillende gedichten in gesprek laten gaan. Je kunt ze na het gesprek ook een top drie van de gedichten laten maken.

De literatuurlijst is te vinden op: www.jsw.nl/artikelen

LEONTINE LE BLANC

(info@leesadvies.nl) is eigenaar van Leesadvies en remedial teacher in het speciaal basisonderwijs

Op de hoogte blijven van de ontwikkelingen in het basisonderwijs?

Neem een abonnement op JSW

JSW

nr 9
Mei
2020

Ontvang 10 x JSW

JSW lezen op
tablet en pc

Voor
slechts
€79,95 per
jaar

Studenten
ontvangen
50%
korting

Krijg toegang
tot het digitaal
archief
(>1.000 artikelen)

Debatteren
om te leren
Selectief mutisme: wat
als een kind niet praat?
Interview
Ronald Heidanus

Betrokken bij wereld- problemen

Meer weten?
Ga naar www.jsw.nl of
bel 088-2266692